

Roma Vándor

Balogh Kálmán Európa-szerte ismert és elismert zenész, a legsokoldalúbb magyar cimbalomvirtuóz. Híres zenészcsaládból származik, és bár korán megismerkedett a népzenevel, mégis klasszikus zenét tanult. A Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán szerzett diplomát, és a klasszikus zenében való jártasságát bizonyítja, hogy második helyezést ért el az első és mindmáig egyetlen magyarországi cimbalomversenyen. A magyar zenei élet szinte minden kiemelkedő muzsikásával játszott már együtt. Az exkluzív névsor a teljesség igénye nélkül: Mákvirág, Jánosi, Ökrös, Hegedős, Vasmalom, Muzsikás, Téka, Zsarátnok, Vízöntő, Méta együttesek, a Budapesti Klezmer Band, Szakcsi Lakatos Béla, Márta István, Frank Zappa. A felsorolásból is látszik, hogy minden stílusban otthon érzi magát, legyen az rockzene, magyar vagy balkáni népzene, esetleg klezmer.

Balogh Kálmán az utóbbi években a cigányzene felé fordult, s Balogh Kálmán és Barátai néven megalakította saját zenekarát. 1995-ben a hollandiai Music & Words kiadónál jelent meg az együttes „live” CD-je, melynek felvétele az amszterdami World Roots fesztiválon készült. A zenekar tagjai: *Kuti Sándor* (nagybőgő); *Budai Sándor* (hegedű); *Bóni Gyula* (gitár, brácsa); *Major László* (hegedű); *Kovács Ferenc* (trombita, brácsa).

A lemezen kilenc dal szerepel az 1994 nyarán felvett koncert anyagából. A Roma Vándor szinte egész Közép-Európa cigányságának zenéjét bemutatja. Hallunk román tánczenét (Calusul), görög dalokat Major László interpretálásában (Balkáni ízek), erdélyi dallamokat (Bontsida tánc), és a már Balogh Kálmán klasszikusnak számító Bulgár cigány horo-ját. Igazi városi cigányzenét játszik Budai Sándor (Villám csárdás; Pacsirta). A Cigány színek című dalban egy gyönyörű magyar cigánylányról énekelnek az együttes tagjai. E dal spanyolos kezdőtémáját a Magyar Televízió cigány kisebbségi műsorának szignáljaként is ismerhetjük.

Külön figyelmet érdemel a Hora de la bim-bim srba és a Trombita szvit. Mindkettő Kovács Ferenc különleges trombitajátékának fényes bizonyítéka. Az első dalban román tánczene keveredik a rock and rollal, a másodikban pedig hagyományos román népzene hallhatunk Erdélytől a Fekete-tengerig, trombitán.

Balogh Kálmán és Barátai: Roma Vándor. MW-Kiadó Pf.1160. NIEUWEGEIN – HOLLANDIA

Szexuális felvilágosítás és nevelés, AIDS-megelőzés

A fenti feladatra a SOTE Orvostörténeti és Társadalomorvostani Intézete mellett Alapítvány jött létre, mely az alábbi szolgáltatásokat kínálja:

1. Pedagógustréningek, képzések
  - (egyhetes bentlakásos kurzus 40–50 főnek, kb. 600 000 Ft)
2. Diákok körében végzett tájékoztatás
3. Kiadványok terjesztése:
  - *Dr. Forrai Judit: Szexuális felvilágosítás és nevelés, AIDS-megelőzés iskolai programja* (tanári kézikönyv) 450 Ft.
  - *Dr. Forrai Katalin* (szerk.): *Fiatalkor fiataloknak az AIDS-ről az AIDS ellen*, oktató kézikönyv, 350 Ft.
  - Számítógépes tesztprogramok, ingyenes játékprogrammal, 120 Ft.
  - Oktató falitáblák, 5 db-os sorozat az AIDS-ről, 3950 Ft + ÁFA.
  - 3 db-os sorozat a szexuális felelősségtudatról, 2460 Ft + ÁFA.

A programról tájékoztat: Dr. Forrai Judit, Budapest, Nagyvárud tér 4.

Egészség- magatartás

Aszmann Anna gyermekorvos szerkesztette azt a tanulmánykötetet, melynek címe „Serdülők egészsége és egészségmagatartása”. A kötetben friss felmérések, adatok alapján mutatkozik meg egy nehéz korosztály egészsége egy nehéz történelmi korszakban. A kötetet az Aranyhíd Kft. adta ki.

*

Az Alapítvány a Magyarországi Környezeti Nevelésért gondozásában megjelentő RÉCE-füzeteket mindazok figyelmébe ajánljuk, akik segítséget várnak a környezeti nevelés óvodai, iskolai és iskolán kívüli megvalósításához. A sorozat eddig megjelent kötetei:

- Kisiskolások környezeti nevelése;
- Környezeti nevelés a táborban;
- Környezeti nevelés a szakkörön;
- Környezeti nevelés az erdei iskolában.
- Nyomdai előkészület alatt: Óvodások környezeti nevelése.

A kötetek egységára: 420 Ft. Megrendelhetők a következő címen: Alapítvány a Magyarországi Környezeti Nevelésért, 1055 Budapest, Markó u. 29.

GYIK Műhely

Mintegy 250 gyerek jár évente rendszeresen a GYIK Műhelybe, 10, életkorok szerint kialakult csoportra tagolódva, a 4 évesektől a 19 évesekig.

1974 óta él és dolgozik a GYIK Műhely, amely a Magyar Nemzeti Galéria Közművelődési Osztálya mellett, tőle azonban szervezetileg és tematikáját tekintve függetlenül jött létre. Szabados Árpád gra-

fikusművész a Gyermek és Ifjúsági Képzőművészeti (GYIK) Műhely 'megalkotója' és első vezetője egy kreatív gyermekszakkör műhelyjellegű foglalkozásait tervezte és irányította. Ebben az időszakban, 1974–80 között vegyes csoportok jártak a Nemzeti Galéria által a GYIK Műhely rendelkezésére bocsátott terembe. Később korcsoportos megoszlásban, 2-2 tanár irányításával folyt a munka. 1988-tól 1993-ig Szemadám György festőművész vezette a Műhelyt, amely 1991-től alapítványi formában működik, jelenlegi vezetője Sinkó István.

A GYIK Műhely a képzőművészetet nem pusztán mint elsajátítható szakmát mutatja be a gyerekek számára, inkább, mint egy beszélhető nyelv grammatikáját, melyhez a zene, mozgás, film, video társul, egyenlő részt vállalva a kreatív alkotó munkában.

Az alkotás mozzanatainak tudatosítása során igen nagy szerep jut a tanár-gyermek kapcsolatnak, s az egyéni tevékenység is igen erős kollektív jelleget kap. Mindig fontos szempont volt, hogy a kör munkája kapcsolódjon a kortárs művészet új törekvéseihez, így az itteni gyerekek már a hetvenes években ismerték a konceptet, a testművészetet, a land artot, ha magát a szót nem is használták esetleg. Ez azonban sosem jelentette azt, hogy a kör egy majdani művészi pályára készít elő.

A gyermekcsoportok éves tematika szerint haladnak, ám e tematika flexibilis, az adott csoport erőihez, tehetségéhez méretezett. A csoport és egyén teljesítményeit a lehetőségek, a számos anyag, a haladás egyénhez szabottsága segítik. Az óvodás kortól a középiskolás korig tartó, folyamatosra épülő műhelymunka generációkat nevelt már fel, a csoportvezetők között a festők és grafikusok mellett több főiskolás, volt GYIK-műhelyes tanítvány is található. A Magyar Nemzeti Galéria mint múzeum ideális körülményeket biztosít a művészetoktatásra, a művészettörténet játékos megismerésére, az azzal való együttélésre. Ezért is különleges helyet foglal el a GYIK Műhely a hazai tehetséggondozás iskolán kívüli formái között.

Nyári konferenciák

Nemzetközi Zenepedagógiai Konferencia lesz 1996. július 8-11. között Kaposváron.

Program: *Ittész Mihály* Kodály útján; *Kokas Klára*: Mozdulok és átváltozom; *Lázár Katalin*: Magyar népi gyermekjátékok; *Laczó Zoltán*: A zenei nevelés intézményes keretei és a zenei nevelés hatékonysága; *Apagyai Mária-Lantos Ferenc*: Szakmaköziség – improvizáció – komponálás – interpretáció; *Földes Imre*: „Formadiktálás” Egy lehetséges zenehallgatási koncepció; *Szabó Helga*: Énekes improvizáció az iskolában; *Gonda János*: A Nemzetközi Kreatív Zenepedagógiai Intézet tevékenysége.

XVII. Kémiatanári Konferencia Sopronban (1996. augusztus 21–24.)

Tudományos programja kettős célú: egyrészt szakmai továbbképzés (hazai és külföldi szakemberek előadásai, poszterek, videofilmek, számítógépes programok, kísérleti bemutatók stb.), valamint segítségnyújtás a Nemzeti Alaptanterv alapján történő pedagógiai program és a helyi tantervek elkészítéséhez. A konferencia augusztus 21-én 14 órakor kezdődik.

Nyakas Klára új könyve

A szerző gazdag pályájának előző szakaszára sem csupán a szó volt jellemző, a közolvasó mégsem annyira a Bajazzók bábegyüttes tehetséges vezetőjeként, hanem könyvtárosként, szó- és szólásgyűjtőként ismerte. Helyi kiadványokban, majd a Móra kiadásában jelentek meg szöveggyűjteményei. Néhány év múltán most végre a bábos bújhatott elő a zalaegerszegi szakemberből. Illusztrátora sem „kutya”, *Sarkadi Nagy László* a következő bábos nemzedék jeles tehetsége, szintén a régió gyermekművelődését gazdagító alkotó pedagógus. Így tehát ketten jegyzik a dekoratív kötetet, melynek címe: *Papírból – ollóval*. Kiadója a veszprémi Candy Kiadó.

Címében a tartalma. A legegyszerűbb animációs technikához ad ötleteket, tanácsokat a szerző, egyszerű, követhető mintákat mutat, melyeken gyakran átüt egy sajátos kissé szomorkás eredeti humor. A grafikusé? Az íróé? A gyerekvilág korszellemé? Döntse el az olvasó!

Down-gyermekeink jövője

A debreceni Pedellus Bt. volt a kiadója annak a megrendítő, egyben felemelő olvasmánynak, melynek szerzője német professzor, *Heinrich Lenzen*. Ám a kiadás mögött egy másik debreceni műhely herikus erőfeszítései is kimutathatók. A professzor nevét „Korai Fejlesztő és Iskola” elnevezésű intézmény viseli, a kötet gondozójaként az „Élet jegyében Alapítvány” olvasható. Ez a vállalkozás itthon próbálkozik a Down-szindrómás gyerekek életésélyeinek, emberhez méltó életének megteremtésével. A küzdelmek mögött nemcsak a genetikai adottságokkal való küzdelem emlékei sajdulnak meg, de az emberi előítélettel, közönnyel, rosszindulattal folytatott harcáé is. *B. Kocsis Márta* az alapító – s a könyv magyarországi életrekelésének animátora – készül is ennek az útnak regényes megörökítésére. (Címe: Debrecen, Jerikó út 17-21.)

Furulyás dallamok és énekek

Az Óbudai Népzenei Iskola kiadványsorozatának darabjaként – a népzeneoktatás 20. évében – jelent meg *Balogh Sándor* munkája: Moldvai csángómagyar furulyás dallamok és énekek. Klézsei furulyások tanították a gyűjtőknek, leginkább Nagy Bercelnek dalait. 50 dal, dallam található a kötetben útmutatásokkal, ábrákkal, ismertető jegyzetekkel.